

4 Doporučení pro vzdělávací politiku

Tato Metodika vychází ze základního zjištění vysokoškolské pedagogiky: studující se učí to, co dělají – studující tedy musí v průběhu vzdělávání cílové znalosti a dovednosti praktikovat. Úkolem vzdělávací politiky v tomto pojetí je pomoci utvářet podmínky a prostředí pro inter/aktivní zapojení studujících spolu s vyučujícími do smysluplných vzdělávacích činností. Není naopak cílem vzdělávací politiky „zavedení reformy“, která by mocenským tlakem přinutila školu jenom změnit způsob administrativního vykazování (např. pouze nově popsat obory bez skutečných změn v činnostech studujících). Jak již zdůraznila metodika⁶ vytvořená v rámci projektu Q-RAM: než zavádět administrativním nařízením, lépe nezavádět vůbec. Rozhodně je lepší podporovat školy, obory a vyučující s vnitřní motivací pro změnu a vytvářet podmínky, aby takových vyučujících přibývalo.

Problémy současného stavu

- Takto definovaná kvalita vzdělávání není nijak podporována: nikdo nijak nehodnotí, co studující a vyučující v průběhu vzdělávání dělají, nikdo o tom dokonce ani (systematicky) nesbírá informace => kromě vnitřní motivace vyučujících a studujících neexistuje motivace pro zkvalitňování vzdělávání.
- Řada opatření naopak motivuje školy věnovat zdroje něčemu jinému než zkvalitňování vzdělávání: např. financování podle počtu studujících, podle kafemlejnku i podle „kritérií kvality“, stejně jako akreditace založené na titulech (které jsou založené na publikacích) a na publikacích.

Navržená opatření

1. vytvořit expertní síť jako základní předpoklad odborného zajištění přechodu k novému způsobu vzdělávání:
 - zkušenosti z PIMPLK (pilotní implementace metodik) jednoznačně ukazují, že změna vzdělávání vyžaduje odbornou podporu,
 - odborná podpora pomůže předcházet nebezpečím administrativního „zavádění reformy“,
 - síť by měla zahrnout osoby se zkušenostmi z PIMPLK a především lidi s dlouhodobými zkušenostmi s tímto způsobem vzdělávání v zahraničí.
2. vytvořit finanční nástroje na podporu kvality vzdělávání:
 - vyčlenit část vzdělávacího příspěvku (ideálně v rámci kontraktového financování) na programy vedení VŠ na postupné inovace oborů (každý program probíhá ve spolupráci s expertní sítí),
 - v programech ESF (European Social Fund / Evropský sociální fond) umožnit projektovou podporu inovace oborů či jejich částí (vždy ve spolupráci s expertní sítí),
 - investice do výstavby a rekonstrukce vzdělávacích objektů podporovat tak, aby vytvářely prostředí pro inter/aktivní zapojení studujících do vzdělávání (ve spolupráci s expertní sítí).
3. podpora vzdělávací činnosti vyučujících:
 - ve spolupráci se zahraniční částí expertní sítě finančně podpořit vznik dlouhodobého programu vzdělávání vyučujících pro transformaci kurikula a pro samotné vyučování,
 - každá VŠ by měla (ve spolupráci se zahraniční částí expertní sítě) vytvořit postupy pro kariérní rozvoj, v nichž bude mít vzdělávací činnost, její kvalita a výsledky minimálně stejnou váhu jako činnosti a výsledky výzkumné.

⁶ Dostupné z: <http://qram.reformy-msmt.cz/soubory-ke-stazeni/publikace/>

4. hodnocení VŠ: hodnotit i vzdělávání – formativně i sumativně:

- kvalita vzdělávání se stane důležitou součástí celostátního systému hodnocení VŠ, a to se zaměřením na to, co dělají studující,
- vytvořit nástroje formativního hodnocení škol, které jim umožní získat informativní zpětnou vazbu bez hrozby sankcí,
- podpořit VŠ, nejlépe finančně cíleným směřováním části vzdělávacího příspěvku a současně odborně zapojením zahraniční části expertní sítě, v rozvoji vnitřního zajišťování kvality.

5. synergie opatření:

- výzkumné analýzy snah o reformy vzdělávání v zahraničí ukazují, že dílčí změny zdaleka nevedou vždy k očekávaným změnám, naopak poměrně často směřují ke změnám nežádoucím a nezamýšleným,
- proto je potřeba usilovat o maximální možnou provázanost a společné působení jednotlivých uvedených politik.